

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра психологічного консультування і психотерапії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор В.В. Александров

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія
(шифр і назва навчальної дисципліни)
напряму підготовки 0305 Філологія
(шифр і назва напряму підготовки)
для спеціальності 6.020303 Мова та література (російська), 6.020303 Українська мова та література, 6.020303 Прикладна лінгвістика
(шифр і назва спеціальності (тей)
спеціалізації _____
(назва спеціалізації)
факультету _____
(назва факультету)
Філологічний

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

Психологія. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом підготовки 0305 Філологія, спеціальності 6.020303 Мова та література (російська), 6.020303 Українська мова та література, 6.020303 Прикладна лінгвістика „___” _____, 2012 р.

Розробники: Барінова Наталія Вікторівна, кандидат психол. наук, доцент кафедри психологічного консультування і психотерапії
Жидко Максим Євгенович, доцент, кандидат психол. наук, доцент кафедри психологічного консультування і психотерапії.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психологічного консультування і психотерапії

Протокол № 15 від “12” червня 2012 р.

Завідувач кафедрою психологічного консультування і психотерапії,

д.психол.н., проф. _____ (Кочарян О.С.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“12”червня 2012 р

Схвалено методичною комісією факультету психології

Протокол № 5 від “14” червня 2012 р.

“14” червня 2012 р. Голова _____ (Маєвська Н.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,5	Галузь знань _____ (шифр і назва)	за вибором	
	Напрямок підготовки 0305 Філологія (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 6.020303 Мова та література (російська), 6.020303 Українська мова та література, 6.020303 Прикладна лінгвістика	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		2-й	-й
Загальна кількість годин - 81		Семестр	
		4-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 16 самостійної роботи студента - 33	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		32 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		33 год.	год.
		ІНДЗ: год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Психологія» є ознайомлення студентів з основними поняттями та теоретичними принципами психології, формування розуміння загальних закономірностей розвитку психіки та становлення особистості.

Завдання:

- сформувати у студентів уявлення щодо базових психологічних категорій, розкрити принципи та задачі психології;
- розкрити зміст сучасних теорій психології;
- сформувати уявлення про психіку та особистість;
- встановити зв'язок між загальнотеоретичними положеннями та можливостями їх практичного застосування.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

- **знати:** основні поняття, принципи, задачі та можливості психології;
- основні теорії психології;
- особливості становлення особистості;
- **вміти:** проводити порівняльний аналіз різних психологічних підходів; застосовувати на практиці окремі методи психології

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Проблема предмету психології. Психіка та діяльність

Тема 1. Вступ до психології

Предмет і завдання психології. Методи наукової психології. Еволюція предмета психології. Психологія як наука про душу Психологія як наука про свідомість. Психологія як наука про поведінку. Психологія як наука про психіку і психічні явища. Проблема предмета психології. Напрями наукової психології. Біхевіоризм. Гештальтпсихологія. Психоаналіз З. Фрейда. Когнітивна психологія. Гуманістична психологія.

Тема 2. Розвиток психіки і свідомості

Визначення психіки. Розвиток психіки у філогенезі. Стадії і рівні розвитку психіки і поведінки тварин. Умови переходу до вищої форми відображення – людської свідомості. Роль праці та спілкування, та мови у виникненні свідомості. Поняття та системна організація вищих психічних функцій.

Тема 3. Діяльність

Категорія діяльності в психології. Принцип єдності свідомості і діяльності.

Структура індивідуальної діяльності людини. Мотив, мета і задача в структурі діяльності. Основні види діяльності людини. Класифікація потреб і мотивів. Автоматизовані дії, їхнє виникнення і формування. Інтеріоризація й екстеріоризація дій. Навички та вміння.

Модуль 2. Особистість, когнітивна сфера особистості

Тема 4. Особистість

Основні поняття психології особистості. Людина, індивід, особистість, індивідуальність. Структура особистості. Біологічне і соціальне в структурі особистості. Характеристика спрямованості особистості. Формування особистості. Самосвідомість особистості. Образ «Я». Поняття та структура «Я»-концепції. Самооцінка. Рівень домагань. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Здібності і задатки. Темперамент. Характер.

Емоційно-вольова сфера особистості. Поняття про емоції. Функції емоцій. Поняття волі. Роль вольової сфери особистості.

Тема 5. Когнітивні процеси

Загальне уявлення та класифікації відчуттів. Загальне визначення сприйняття. Характеристики сприйняття. Увага як фундаментальна властивість свідомості і діяльності. Визначення пам'яті. Види пам'яті. Мислення і мова. Класифікація мислення. Уява. Види уяви. Репродуктивна і творча уява.

Визначення психіки. Розвиток психіки у філогенезі. Стадії і рівні розвитку психіки і поведінки тварин.

Тема 6. Спілкування

Поняття «спілкування». Функції спілкування. Спілкування як обмін інформацією.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 Проблема предмету психології. Психіка та діяльність												
Тема 1. Вступ до психології	16	8	2			6						
Тема 2. Розвиток психіки і свідомості	10	4	2			4						
Тема 3. Діяльність	16	6	4			6						
Разом за модулем 1	42	18	8			16						
Модуль 2 Особистість, когнітивна сфера особистості												
Тема 4. Особистість	18	6	4			8						
Тема 5. Когнітивні процеси	11	4	2			5						
Тема 6. Спілкування	10	4	2			4						
Разом за модулем 2	39	14	8			17						
Усього годин	81	32	16			33						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до психології	2
2	Розвиток психіки і свідомості	2
3	Діяльність	4
4	Особистість Методи дослідження характеру та темпераменту методиками “ Айзенка EPQ”, “Оцінка спрямованості особистості Методи комплексної оцінки особистості “Шкала самооцінки”, “Визначення рівня домагань» та “Автобіографія	4
5	Когнітивні процеси Методи дослідження уваги Дослідження характеристик вибірковості уваги методом коректурної проби»; «Дослідження стійкості і концентрації увазі (коректурної проба Бурдона-Анфимова)» Методи дослідження пам'яті «Метод завчання Ебінгауза», “Метод константного числа пред'явлень”, «Вимір обсягу короткочасної пам'яті методом відсутнього елемента».	2
6	Спілкування	2
	Разом	16

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до психології Підготовка до лекцій, та практичних занять	2
2	Розвиток психіки і свідомості Підготовка до лекцій, та практичних занять	1
3	Діяльність Реферативна робота «Категорія діяльності в психології. Принцип єдності свідомості і діяльності.» Підготовка до лекцій, та практичних занять	10
4	Особистість Підготовка до лекцій, та практичних занять	4
5	Когнітивні процеси Підготовка до лекцій, та практичних занять	4
6	Спілкування Підготовка до лекцій, та практичних занять	4
7	Підготовка до заліку	8
	Разом	33

7. Методи навчання

Програмою передбачено наступні методи навчання:

1) **лекція** є основним методом навчання, що призначена для викладення теоретичного матеріалу. Кожна окрема лекція є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни. Тематика лекцій визначається робочою навчальною програмою дисципліни, зміст лекцій наведено в конспекті лекцій.

2) **практична робота** передбачає відповіді студентів по матеріалу лекцій та виконання 4 практичних робіт які повинні бути складені у визначений викладачем термін.

Практична робота за темою «Особистість» спрямована на вивчення методів психологічної діагностики особистості. Робота є завданням, яке передбачає тестування 1- го досліджуваного. Студент повинен використовувати методики дослідження характеру та темпераменту “ Айзенка EPQ”, “Оцінка спрямованості особистості

Методики комплексної оцінки особистості “Шкала самооцінки”, “Визначення рівня домагань» та “Автобіографія Написання психологічного портрета особистості.

Реферативна робота «Категорія діяльності в психології. Принцип єдності свідомості і діяльності.» складається в розширеному анотуванні книг (монографій, збірників праць, збірників доповідей і т.п.), а також наукових статей (теоретичних, експериментальних, методичних і т.д.) за темою «Діяльність». Студенту потрібно розглянути категорію діяльності в психології, взаємозв'язок діяльності і свідомості сучасній літературі.

3) **консультація** – форма індивідуальної роботи студента із викладачем, спрямована на вирішення труднощів, які виникли під час вивчення лекційного матеріалу та самостійної роботи, або за наявності бажання студента отримати більш поглиблене знання стосовно предмету навчальної дисципліни.

8. Методи контролю

У якості поточного контролю передбачено оцінювання відповідей студентів на практичних заняттях по матеріалу лекцій, та оцінювання практичних робіт. Відповіді оцінюється у 4 бали за відповідь на практичному занятті (8 занять), в цілому студент має отримати 32 балів.

Критерії оцінювання відповіді на практичних заняттях

Бали	Критерії оцінювання
4-3	Повне розкриття відповіді
2-1	Часткове розкриття відповіді (без суттєвих помилок)
0	Відсутність або повністю невірна відповідь.

Практичні роботи оцінюються у 5 балів (максимально) згідно із наведеними нижче критеріями оцінювання.

Критерії оцінювання практичних робіт

Бали	Критерії оцінювання
2	практична робота складена у встановлений викладачем термін. У разі складання роботи після встановленого терміну бали за своєчасність не виставляються.
3	коректність проведеного завдання, якість обробки та інтерпретації результатів, грамотність зроблених висновків

Реферативна робота оцінюється у 8 балів (максимально) згідно із наведеними нижче критеріями оцінювання.

Критерії оцінювання реферативної роботи

Бали та показник, який оцінюється	Критерії оцінювання
Своєчасність 0-2	реферативна робота складена у встановлений викладачем термін. У разі складання роботи після встановленого терміну бали за своєчасність не виставляються.
Зміст роботи 0-6	- самостійність, оригінальність; - використання основної літератури та додаткового матеріалу або іншомовних джерел;

	- відповідність формальним критеріям (структура, володіння сучасним науковим матеріалом. послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, якість оформлення тощо);
--	--

У якості контрольного семестрового заходу передбачено складання **заліку**. Залікова робота є письмовою роботою, яка складається із двох завдань, кожне завдання оцінюється у 20 балів, сумарна кількість балів – 40. Залікову роботу розподілено на 16 варіантів. Номер варіанту залікової роботи може бути закріплений за студентом шляхом випадкового вибору або за вибором викладача.

Критерії оцінювання залікової роботи

Бали за контрольне питання	Критерії оцінювання
18-20	У відповіді повністю розкрито зміст питання. Матеріал викладено логічно, аргументовано, мова є грамотною, науковий стиль викладення матеріалу, вільне володіння термінологічним апаратом дисципліни. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом, що винесено для самостійної роботи.
14-17	Відповідь досить повно розкриває зміст питання або розкриває основні (найважливіші) аспекти у запитанні, студент володіє термінологічним апаратом дисципліни. У викладеному матеріалі студент має помилки із аргументацією відповіді, недостатня логічність та послідовність викладення матеріалу. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та середній рівень володіння додатковим матеріалом.
10-13	Відповідь на контрольне питання є неповною, розкриває тільки деякі аспекти навчального матеріалу. Студент припускається помилок у використанні термінології навчальної дисципліни. Рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом є середнім.
5-9	У відповіді допущено суттєві помилки, які свідчать про незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; студент слабо володіє термінологією дисципліни.
0-4	Відповідь практично відсутня, студент демонструє незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; не володіє термінологією.

Питання для підготовки до семестрового контролю

1. Методи наукової психології.
2. Проблема предмета психології.
3. Етапи становлення вітчизняної психології.
4. Місце психології в серед інших наук.
5. Визначення психіки. Адаптивне значення психіки.
6. Еволюційний підхід до аналізу психіки тварин. Подразливість і чутливість.
7. Стадії і рівні розвитку психіки і поведінки тварин.
8. Поняття про вищі психічні функції. Системна організація вищих психічних функцій.
9. Властивості свідомості.
10. Категорія діяльності в психології. Принцип єдності свідомості і діяльності.
11. Структура індивідуальної діяльності людини. Основні механізми регуляції дій і операцій.
12. Діяльність, активність, поведінка.
13. Класифікація потреб і мотивів.
14. Психоаналітична теорія З.Фрейда.
15. Гуманістичний підход.
16. Поведінковий підход.
17. Людина, індивід, особистість, індивідуальність.
18. Основні поняття психології особистості. Самооцінка та рівень домагань як елемент структури особистості.
19. Психологія пізнавальних процесів. Загальна характеристика пізнавальної сфери людини.
20. Відчуття як базовий пізнавальний процес. Способи класифікації відчуттів. Основні властивості відчуттів. Загальне визначення сприйняття. Основні властивості образів сприйняття.
21. Увага. Основні властивості уваги. Класифікації і види уваги.
22. Визначення пам'яті. Види, рівні і типи пам'яті.
23. Загальна характеристика уяви. Види уяви. Етапи і механізми переробки представлень в уявлювані образи.
24. Основні характеристики мислення як вищої психічної функції. Класифікації мислення. Основні форми мислення. Періодизація етапів розвитку мислення.
25. Основні аспекти проблеми особистості в психології.
26. Особистість і діяльність.
27. Людина, індивід, особистість, індивідуальність.
28. Загальна характеристика психології емоцій. Види емоційних проявів. Поняття емоції, афекту, настрою, пристрасті, переживання.
29. Поняття волі. Роль вольової сфери особистості.
30. Визначення темпераменту. Підходи до вивчення темпераменту.

31. Визначення характеру. Риси характеру. Типології характерів.
 32. Самосвідомість та образ Я. Поняття Я-концепції.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий семестрів контроль (залік)	Сума
Модуль 1			Модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
4	4	16	20	15	4	40	100

За темами 1, 2, 6 бали, які отримують студенти виставляються за умови присутності та відповідей студента практичних заняттях.

За темами 3, 4, 5 бали є оцінкою виконаних практичних робіт, самостійної роботи, та відповідей студента на практичних заняттях.

16 балів за темою 3 розподіляються на 8 балів за реферативну роботу та 8 балів за відповіді на двох практичних заняттях по 4 бала за кожне.

За темою 4 - 20 балів розподіляються по 5 за кожну з 2-х практичних робіт та відповідей студентів на двох практичних заняттях – 5 балів. За темою 5 - 15 балів розподіляються по 5 за кожну з 2-х практичних робіт та відповідей студентів на практичному занятті – 5 балів. Модуль 1 вважається зарахованим за умови відповідей студентів на практичних заняттях, та складання реферативної роботи, мінімальною кількістю балів, яку повинен набрати студент для зарахування модуля, є 10 балів.

Модуль 2 вважається зарахованим за умови складання практичних робіт та відповідей на практичних заняттях. Мінімальною кількістю балів, яку повинен набрати студент для зарахування модуля, є 15 балів.

Студент є допущеним до підсумкового семестрового контролю за умови виконання практичних робіт (мінімальна кількість балів 30).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
1-49	FX	незадовільно	не зараховано

10. Методичне забезпечення.

НМК з дисципліни

11. Рекомендована література

Базова

1. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь - справочник по психодиагностике. - СПб.: «Питер», 2000.
2. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. Курс лекций. – М.: ЧеРо, 1999.-336 с.
3. Годфруа Ж. Что такое психология. В 2 т. – М.: Мир, 1992.
4. Допіра В.М. Практикум із загальної психології.- К., 2001.
5. Хьел Б., Зиглер Теории личности. – Спб, 2000.
6. Максименко С.Д. Общая психология. М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер» - 2004.- 528с. – Серия «Образовательная библиотека».
7. Немов Р.С. Психология: Кн.1. - М., 1995.
8. Немов Р.С. Психология: Кн.3. – М., 1995.
9. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии // Под ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева. – СПб, 2001
10. Практикум по экспериментальной и прикладной психологии. Учебное пособие. / Под ред. А.А. Крылова. - СПб, 2002.
11. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – СПб, 2001
12. Смирнов А.Г. Практикум по общей психологии: Учебное пособие. – М., 2002
13. Соколова Е.Е. Тринадцать диалогов о психологии. Хрестоматия с комментариями по курсу «Введение в психологию». 3-е издание. М.: Смысл, 1997. – 653 с.

.....

Допоміжна

14. Блейхер В.М., Бурлачук Л.Ф. Психологическая диагностика интеллекта и личности. – Киев, 1978.
15. Леонтьев А.Н. Проблемы развития психики. М.: Изд-во МГУ, 1972.
16. Лурия А.Р. Маленькая книжка о большой памяти. Ум мнемониста. – М., 1986.
17. Лурия А.Р. Язык и мышление. – М., 1979.
18. Мак-Вильямс Н. Психоаналитическая диагностика: понимание структуры личности в клиническом процессе: Пер. с англ. - М., 1998.
19. Маклаков А. Общая психология. – СПб, 2000.
20. Максименко С.Д. Основы генетичної психології: Навч. посібник. – К.; НПЦ Перспектива, 1998. – 220 с.
21. Петренко В.Ф. Психосемантика сознания. - М.: МГУ, 1988. – 207 с.
37. Слободчиков В.И., Исаев Е.И. Основы психологической антропологии. Психология человека: Введение в психологию субъективности. Учебное пособие для вузов. – м.: Школа-Пресс, 1995. – 384 с.

- 38.Роджерс К. Клиент-центрированная психотерапия / Пер. с англ. Т. Рожковой, Ю. Овчинниковой, - М.: Апрель Пресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002.-512с. (Серия «Психологическая коллекция»)
- 39.Смирнов С.Д. Психология образа: Проблема активности психического отражения. – М.: Изд-во МГУ, 1985.
- 40.Фейдимен Д., Фрейджер Р. Личность: Теории, эксперименты, упражнения. - СПб.: прайм – ЕВРОЗНАК, 2002.
- 41.Франселла Ф., Баннистер Д. Новый метод исследования личности. М., 1987

12. Інформаційні ресурси

1. www.koob.ru
2. www.psylib.ru
3. www.psychiatry.ru